

ประเทศไทยก้าวสู่ Trading Nation

วิมล ปั้นคง

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาองค์ความรู้

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ITD)

www.itd.or.th

ตีพิมพ์ : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ Section : ธุรกิจ-ตลาด/ประชาคมอาเซียน

ปีที่ 12 ฉบับที่ 4299 วันศุกร์ที่ 14 พฤศจิกายน 2557

หน้า B16 (ซ้าย) คอลัมน์ “เซียนอาเซียน”

เกือบ 40 ปีที่ประเทศไทยใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งได้ส่งผลให้เราเป็นแหล่งรองรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและเป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญของภูมิภาคและของโลก สินค้าหลัก ๆ ที่เราเป็นฐานการผลิตและส่งออก ประกอบด้วย เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วน เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม การพัฒนาที่มุ่งเน้นส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศส่งผลให้เศรษฐกิจไทยเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพาภาคการค้าระหว่างประเทศสูง โดยมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสูงถึงร้อยละ 140 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจไทยพึ่งพาเศรษฐกิจต่างประเทศสูงมาก

แม้ว่าไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหลัก แต่เมื่อมองให้ลึกลงไปในช่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางธุรกิจ คือ กิจกรรมก่อนการผลิต ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา การออกแบบ การจัดหาวัตถุดิบ กิจกรรมการผลิตและการประกอบ และกิจกรรมหลังการผลิต อันประกอบด้วย การจัดจำหน่าย การกระจายสินค้า การตลาด และการสร้างแบรนด์สินค้า การจัดการลูกค้า และการบริการหลังการขาย เมื่อพิจารณาแผนภาพตามหลักของ Shin Smiling Curve แล้วพบว่า กิจกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและคนไทยเป็นเจ้าของ คือ “กิจกรรมการผลิตและประกอบ” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำที่สุด ส่วนกิจกรรมอื่นที่มีมูลค่าเพิ่มสูงส่วนใหญ่เป็นของต่างชาติหรือเกิดขึ้นนอกประเทศไทย ทั้งนี้เห็นได้ชัดในกรณีของอุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งไทยเป็นฐานการประกอบและผู้ประกอบไทยอยู่ในฐานะผู้รับจ้างผลิต

ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป้าหมายสำคัญ คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ซึ่งจะเอื้อและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการผลิตในระดับภูมิภาค ผู้ประกอบการไทยสามารถแสวงหาปัจจัยการผลิตที่ต้นทุนถูกกว่ามาใช้ในการผลิตเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านราคาเพื่อส่งขายนอกภูมิภาค รวมทั้งผู้ประกอบการไทยสามารถเข้าถึงตลาดใหม่ในภูมิภาคได้ง่ายและสะดวกขึ้นภายใต้การลดภาษีและการอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาระบบความเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งด้านกายภาพและกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อมโยงที่มากขึ้นระหว่างคนในภูมิภาคในรูปแบบของการท่องเที่ยว

ความเป็น AEC ก่อให้เกิดการผลักดันให้ประเทศเป็น Trading Nation นั้นสามารถผนวกรวมกันได้ เพราะปัจจุบันไทยค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงและมีมูลค่าขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในรูปแบบของการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดน รวมทั้งผู้ประกอบการไทยได้เข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงมายาวนาน สินค้าไทยได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคในภูมิภาคนี้เป็นฐานทุนเดิมอยู่แล้ว โดยเฉพาะในเมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์กันทั้งด้านการค้า การลงทุน และมีความใกล้ชิดกันทางวัฒนธรรม

การก้าวเป็น Trading Nation ต้องสนับสนุนให้คนไทยแสวงหาประโยชน์จากเปิดเสรีทางการค้าให้มากขึ้น สนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้ก้าวสู่การเป็นผู้ส่งออกและเป็นนักลงทุนระหว่างประเทศ พัฒนาความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยทั้งในตลาดโลกและตลาดอาเซียน รวมทั้งการพัฒนากฎหมายให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ พัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลเชิงลึกเพื่อประกอบการตัดสินใจของภาคเอกชน พัฒนาระบบการเงินและธนาคารพาณิชย์ให้มีประสิทธิภาพ บูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของการเป็น Trading Nation ที่มีความชัดเจนและสามารถประเมินผลได้ ทั้งนี้ต้องกำหนดให้ชัดว่าเราต้องการเป็นหนึ่งและโดดเด่นในสินค้าและบริการอะไร การเจรจาการค้าระหว่างประเทศต้องเป็นการเจรจาเชิงรุกให้สอดคล้องกับเป้าหมายแผนยุทธศาสตร์การเป็น Trading Nation

หัวใจสำคัญของการเป็น Trading Nation คือ ศักยภาพของผู้ประกอบการที่ต้องพัฒนาตนเองจากการเป็น Production man ก้าวสู่การเป็น Marketing man มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีทักษะในการประกอบธุรกิจ มีวิสัยทัศน์ที่สามารถมองเห็นโอกาสและความท้าทายในอนาคต รวมทั้งต้องสามารถปรับตัวและกำหนดกลยุทธ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายของการเป็น Trading Nation ที่สามารถวัดได้ คือ ผู้ประกอบการไทยต้องเป็นเจ้าของกิจการและดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เช่น การออกแบบ การจัดจำหน่าย การสร้างแบรนด์ การบริการหลังการขาย ถ้าทำได้สำเร็จ ไทยจะสามารถก้าวข้ามจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลางได้อย่างแน่นอน
